

Sørine Gotfredsens prædiken 20. søndag efter trinitatis

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

13. oktober 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 21, vers 28-44

I løbet af livet indser man nok, hvor afgørende det er at sige enten ja eller nej. Og virkelig mene, hvad man siger. Man kan godt i nogen tid leve med den forestilling, at ordene ikke for alvor betyder noget, idet man jo bare kan skifte mening igen, men den går ikke. Ordene betyder noget, og jeg husker, hvordan det omsider begyndte at gå op for mig, hvordan et ja forpligter, fordi man i samme øjeblik ordet er udtalt, har givet sig selv til kende. Ja, jeg vil gerne komme til din fest, fordi vi to betyder noget for hinanden. Ja, jeg vil gerne være gudmor for jeres barn, og ja, jeg vil gerne giftes med dig, fordi jeg elsker så højt, at det skal æres resten af livet. Og nej, jeg forlader dig aldrig. Jeg ved godt, at det ikke altid går, som man siger, men ordene ja og nej inddrager vores dybeste sindelag, og der kan godt gå et stykke tid, før man forstår det. Ligesom der kan gå en hel del tid, før man indser, hvad det betyder at sige ja eller nej til Gud.

Betydningen af ja og nej er også på spil i de to lignelser, som Jesus fortæller, og som begge kredser om livet i vingården. To sønner bliver af deres far bedt om at gå ud og arbejde, og mens den ene siger nej, og alligevel går derud, siger den anden ja, men går ikke derud. Begge synes en smule forvirrede, og bedre bliver det ikke, da Jesus fortsætter med fortællingen om, hvordan en vingårdsejer sender sine folk afsted for at bringe høsten hjem til sig, hvorpå arbejderne mishandler de udsendte. Siden dræber de vingårdsejerens egen søn, som han ellers havde troet, de ville ære mere, og menneskene opfører sig generelt ret frygteligt i den vingård. Tilsyneladende er der også en konsekvens. Frelsen, Guds rige, vil blive taget fra dem, og nogen vil ligefrem blive knust, for mens en ting er at rode forvirret rundt i forholdet til ja og nej, er noget andet at afvise, ja,

nedkæmpe Herrens egen søn. Vi forstår, at det falder menneskene yderst naturligt at afvise Gud, og at det ærlige ja eller nej har betydning for måden vi ser os selv på. Og kan finde på at behandle hinanden på.

I mandags var det præcist et år siden, at Hamas udførte det angreb på en flok israelske festivalgæster, der ikke blot var ekstraordinært modbydeligt, men også har ført så megen yderligere ulykke med sig. Krigen breder sig i Mellemøsten, den mærkes i gaderne her, og den bor i bevidstheden hos mange som tiltagende undren over, hvordan mennesker kan påføre hinanden så stor smerte, at vi knap har et sprog for det. Jeg skal ikke gøre mig klog på stridens nuancer, men jeg lytter til dem, der ved noget – for eksempel den svenske terrorforsker Magnus Ranstorp, der har ført samtaler med flere magtfulde Hamas-ledere. Sådan her fremlægger han en del af drivkraften i den islamistiske gang på jord: ”ISIS, Hamas og al-Qaeda er religiøse organisationer, der hviler på forestillingen om dommedag. De skelner mellem det jordiske liv ”dunya” og Allahs belønning. De siger, at vi i Vesten elsker livet og frygter døden, men at de elsker døden. I vores samfund betyder individets rettigheder alt, men i deres samfund betyder religiøse normer og kollektivet alt. Du er ikke vigtig som person, men som en del af et kollektiv.”

At være vigtig som person er så selvfølgelig i denne del af verden, at vi måske næsten har glemt, hvad det betyder. Men det er afgørende at forstå. For det første mindes vi jævnligt om, hvordan dette at være vigtig som person i vores epoke kan gå en smule over gevind, når vi iscenesætter os selv, udgiver bøger fyldt med intime intriger, og på alle mulige kreative måder kæmper for ikke at få en skæbne som grå og anonym. Nok ved vi dybt nede – som børn af den kristne kultur – at individet er ophøjet betydningsfuldt, men denne viden kan så nemt blive opslugt af en brændende iver efter selv at demonstrere, hvem man er. Og så glemmer man nemt, at vi først og fremmest er en enkelt i forhold til vores Skaber og lever med en pligt til at passe på enhver, han har skabt. Hertil kommer noget helt essentielt, som kan være svært for et moderne menneske at fordøje. For når man siger ja til, at Gud eksisterer, siger man samtidig i en vis forstand nej til sig selv. Det vil sige, at man flytter fokus væk fra alt det, man så gerne vil fremstå som, hvad enten man drømmer om at være berømt på den røde løber, evigt ung og klovneironisk, den perfekte far eller mor eller bare autentisk, som vi siger. Hvad det så end betyder. Det kan jo være, at vi i denne prædiken kommer lidt nærmere en indsigt i det. Men sagen er, at når man har sagt ja til Gud, skal man slet ikke stille sig frem, men derimod træde et skridt tilbage.

Det kan umiddelbart lyde som det modsatte af at være ”vigtig som person”, og det er jo sandt, at man aldrig skal nedgøre sig selv i forhold til et andet menneske. Men i forhold til Gud skal man, for så nedgør man sig selv for det godes skyld og kan erfare glæde og styrke af en helt særlig art. Vi kender det godt. Man kan vokse på en ny måde ved at vige pladsen for en anden, og hør, blot hvordan Søren Kierkegaard formulerer det i en tale: ”Éen voxer og en Anden tager af, i dag er det mig og i morgen er det Dig. Men Den, som i ydmyg Selvfornægtelse og med oprigtig Glæde saae en Anden voxe, hans Sind skal vel ogsaa vendes til en ny Glæde, og denne hans nye Glæde skal vel vorde fuldkommen.” Dette beskriver også forskellen mellem det kristne livssyn og den fanatiske udgave af det muslimske livssyn. Uanset hvem du står ved siden af, er han eller hun ifølge det kristne bud en vigtig person, overfor hvem du skal være rede til at ”tage af”, som Kierkegaard kalder det. Altså, lade dette menneske lykkes og leve, mens du selv træder et skridt tilbage. At være vigtig som person er i høj grad at indse, hvor vigtig den anden person er. Og virkelig mene det.

Jeg tør godt hævde, at en stor del af integrationskvalerne i det vestlige Europa, hvor kultursammenstødet efterhånden har sat så store spor, skyldes det vanskelige ved for os at forstå, hvor forskelligt man kan opfatte dette at sige ja til Gud. At det nemlig ikke er alle, der tror på, at man samtidig siger ja til ethvert medmenneske og forstår, at man skal ære dette helt uafhængigt af bitterhed, historisk had og kollektiv trang til hævn. Alt dette som jo også er på færde i Mellemøsten. Vi lærer for tiden noget om alle de sammensatte og måske hensynsløse kræfter, der kan være på spil, når man siger ja til sin Gud, og når den ene søn i lignelsen siger ja til at gå ud i vingården, men ikke gør det, forstår vi også, hvordan vi har det med at udtale det ja, der behager os selv mest. Derfor ved vi i vort syndige indre, at der findes et falsk ja, som man allerede, mens man udtaler det, mærker er tomt. Det føles frygteligt at sige til en anden – jeg elsker dig – uden ubetinget at mene det. Jeg har selv engang gjort det, selvforagten bredte sig i mig som en øjeblikkelig straf, for det var jo selve godheden, jeg forrådte. Det, som Gud har nedlagt i os, og fordi vi er formet af kristendom ved vi, at det er den sande kærlighed, der er vores største opgave. Derfor mærker vi ikke blot samvittighedens kvaler, når vi selv svigter, men må også konkludere noget ganske vist temmelig politisk ukorrekt, men ikke desto mindre i mine øjne uundgåeligt. Nemlig, at der kun findes én sand måde at sige ja til Gud på. Og det er at sige ja til Jesus, Guds egen søn, der har været her på jorden og lært os dybden af barmhjertigheden at kende. Guds egen søn, i hvis navn man ikke kan

drage ud og at myrde sagesløse medmennesker til en festival, fordi enhver man står overfor, altid er endnu en vigtig person.

Jeg tror, at noget af det mest autentiske i os er længslen efter at sige ja til Gud. Og jo mere vi på den ene side præges af voldsomme begivenheder ude i verden og på den anden side i det nære drukner i den overdyrkede mavefornemmelse, der forventes selv at finde hoved og hale på det hele, desto mere kan vi længes vi efter at sige ja til en almægt. På en anden måde end hidtil. Det kristne ja trækker os væk fra både den store selvbekræftende synlighedssyge og hen til en større indsigt i den livsfarlige fanatisme, der præger visse dele af denne verden, og ikke mindst det blodige Mellemøsten. En del af drivkraften dér hviler på – som terroreksperter Magnus Ranstorp siger – en forestilling om dommedag, hvor der skelnes mellem det jordiske liv og belønning i det hinsides, når man lydigt har tjent kollektivet. At der altså er kontant afregning i forholdet mellem det, man præsterer, og det man får. Hertil vil nogen nok sige, at der vel også i kristendommen er tale om straf og belønning. Vi hører jo her i lignelsen om vingårdarbejderne, der dræber Herrens søn, at Guds rige skal tages fra dem, og at de skal blive knust på grund af det, de har gjort. Og ja, der er også tale om dom og straf i kristendommen, for ligesom vi mærker tomhedens straf, når vi udtaler det falske ja til hinanden her i livet – den øjeblikkelige straf, som jeg mærkede, da jeg sagde, at jeg elskede uden ubetinget at mene det – er det en mulighed, at den, der aldrig siger ja til Guds søn, kan afskære sig selv fra hans evige barmhjertighed. Det kan jeg ikke afvise, men til gengæld behøver man ikke i kristen forstand blot underlægge sig bevidstheden om et regnskab, for Jesus har her i verden lært os, at vi først og fremmest skal leve i troen på hans kærlighed til os. Det er muligt, at et vist regnskab findes, men det er ikke dét, vi hver dag skal drives af.

Vi skal i stedet drives af tillid til Guds kærlighed til os og af tro på, at hans søn døde og opstod fra graven for at vise, hvor meget han ønsker, at vi skal sige ja. At Jesus står der den dag, vi ikke længere skal være her og er klar til at høre os omsider sige det ja. Og måske er det sådan, at det i mødet med den opstandne vil falde os helt overvældende naturligt at sige ja, fordi man simpelthen længes efter at give sig selv ubetinget til kende. Og har længtes efter det altid. Guds søn har åbenbaret for os, hvor meget han håber på, at vi vil sige dette ja, og vi har hele livet til at lære at sige det. Og måske til sidst virkelig mene det. Amen

Kilde

soerine.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

20. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-20-sondag-efter-trinitatis>